

Rolnummers 769 tot 774
Arrest nr. 80/95 van 14 december 1995

A R R E S T

In zake : de beroepen tot vernietiging van artikel 28 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters L.P. Suetens, H. Boel, L. François, P. Martens, J. Delruelle, G. De Baets, E. Cerexhe, H. Coremans, A. Arts en R. Henneuse, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de beroepen*

Bij verzoekschriften die aan het Hof zijn toegezonden bij op 29 en 30 september 1994 ter post aangetekende brieven en ter griffie zijn ingekomen op 30 september en 3 oktober 1994, zijn beroepen tot vernietiging van artikel 28 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen, bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 31 maart 1994, ingesteld door :

a. de b.v.b.a. Laboratoire médical du Sud, met maatschappelijke zetel te 5004 Namen-Bouge, route de Hannut 40;

b. de b.v.b.a. Laboratoire d'analyses médicales Piette, met maatschappelijke zetel te 1060 Brussel, Henri Jasparlaan 101;

c. de b.v.b.a. Laboratoire d'hormonologie et de chimie clinique IBC, met maatschappelijke zetel te 4680 Oupeye, rue Perreau 7;

d. de b.v.b.a. Centre biomédical de Kain, met maatschappelijke zetel te 7540 Kain, rue Albert 64;

e. de b.v.b.a. Laboratoire d'analyses médicales Roman Pais, met maatschappelijke zetel te 1400 Nijvel, rue Seutin 11;

f. de Vereniging voor Vlaamse Klinische Laboratoria, met maatschappelijke zetel te 9000 Gent, Maaltecenter Blok G, Derbystraat 289.

Die zaken zijn ingeschreven respectievelijk onder de nummers 769 tot 774 van de rol van het Hof.

II. De rechtspleging

Bij beschikkingen van 30 september 1994 en 3 oktober 1994 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel in elk van de zaken aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikking van 12 oktober 1994 heeft het Hof in voltallige zitting de zaken samengevoegd.

Van de beroepen is kennisgegeven overeenkomstig artikel 76 van de organieke wet bij op 25 oktober 1994 ter post aangetekende brieven; van de beschikking tot samenvoeging is kennis gegeven bij dezelfde brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 25 oktober 1994.

Bij beschikking van 24 november 1994 heeft het Hof de zetel aangevuld met rechter A. Arts, gelet op de inruststelling van een Nederlandstalige rechter van de zetel.

De Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, heeft bij op 8 december 1994 ter post aangetekende brief een memorie ingediend.

Van die memorie is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 13 januari 1995 ter post aangetekende brief.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de verzoekende partijen in de zaken met rolnummers 769 tot 773, bij op 15 februari 1995 ter post aangetekende brief;

- de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 774, bij op 16 februari 1995 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 28 februari 1995 en 4 juli 1995 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, respectievelijk verlengd tot 29 september 1995 en 29 maart 1996.

Bij beschikking van 23 mei 1995 heeft het Hof de zaken in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 22 juni 1995, na de partijen te hebben verzocht aan het Hof uiterlijk op 15 juni 1995 een afschrift van de rechterlijke beslissingen waarvan sprake in hun memories over te zenden en de staat van de rechtspleging in die zaken mede te delen.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 24 mei 1995 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 22 juni 1995 :

- zijn verschenen :

- . Mr. J. Cruyplants en Mr. O. Louppe, advocaten bij de balie te Brussel, voor de verzoekende partijen in de zaken met rolnummers 769 tot 773;

- . Mr. L. Nuyttinck *loco* Mr. L. De Schrijver, advocaten bij de balie te Gent, voor de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 774;

- . Mr. J.-J. Masquelin en Mr. S. Borsu, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- met instemming van alle op de terechtzitting aanwezige partijen zijn de zaken uitgesteld tot de terechtzitting van 14 september 1995.

Bij beschikking van 10 augustus 1995 zijn de zaken om agendaredenen verplaatst naar de terechtzitting van 13 september 1995.

Bij beschikking van 11 september 1995 heeft voorzitter M. Melchior de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Op de openbare terechtzitting van 13 september 1995 :

- zijn verschenen :

. Mr. J. Cruyplants en Mr. O. Louppe, advocaten bij de balie te Brussel, voor de b.v.b.a. Laboratoire médical du Sud en anderen;

. Mr. L. Nuyttinck *loco* Mr. L. De Schrijver, advocaten bij de balie te Gent, voor de Vereniging voor Vlaamse Klinische Laboratoria;

. Mr. J.-J. Masquelin, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers J. Delruelle en A. Arts verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- zijn de zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

III. *Onderwerp van de bestreden bepaling*

Artikel 28 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen bepaalt :

« In artikel 34 *undecies bis* van dezelfde wet (van 9 augustus 1963) worden de volgende wijzigingen aangebracht :

1° § 6, derde lid, en § 7, vierde lid, worden aangevuld als volgt :

' Eveneens in dat geval houden de verzekeringsinstellingen, op vraag van de Dienst, als waarborg, tot een beloop van de verschuldigde sommen, totaal of gedeeltelijk de bedragen van de tegemoetkomingen van de verzekering voor geneeskundige verzorging in die verschuldigd zijn voor de verstrekkingen verleend in de schuldplichtige laboratoria, en zulks tot op de dag van de kennisgeving aan voormeld Rijksinstituut van een voor het Rijksinstituut ongunstige definitieve in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing over de zaak zelf betreffende die bedragen. De Koning bepaalt de voorwaarden en de nadere regelen voor de uitvoering van deze bepaling en met name die volgens welke de rechthebbenden van de verzekering voor geneeskundige verzorging in kennis worden gesteld van de hiervoor vermelde maatregel. Deze inhoudingen slaan op de bedragen die verschuldigd zijn voor prestaties die uitgevoerd zijn in de periode vanaf 1 april 1989 tot 31 december 1990 ';

2° § 15, derde lid, en § 16, vierde lid, worden aangevuld als volgt :

' Eveneens in dat geval houden de verzekeringsinstellingen, op vraag van de Dienst, als waarborg, tot een beloop van de verschuldigde sommen, totaal of gedeeltelijk de bedragen van de tegemoetkomingen van de verzekering voor geneeskundige verzorging in die verschuldigd zijn voor de verstrekkingen verleend in de schuldplichtige laboratoria, en zulks tot op de dag van de kennisgeving aan voormeld Rijksinstituut van een voor het Rijksinstituut ongunstige definitieve in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing over de zaak zelf betreffende die bedragen. De Koning bepaalt de voorwaarden en de nadere regelen voor de uitvoering van deze bepaling en met name die volgens welke de rechthebbenden van de verzekering voor geneeskundige verzorging in kennis worden gesteld van de hiervoor vermelde maatregel. Deze inhoudingen slaan op de bedragen die verschuldigd zijn voor prestaties uitgevoerd vanaf 1 januari 1991. ' »

IV. *In rechte*

- A -

Verzoekschriften in de zaken met rolnummers 769 tot 773

A.1. Het eerste middel is afgeleid uit de « schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet *junctis* de artikelen 40 en 144 van de Grondwet, de artikelen 6, § 1, van het Verdrag en 1 van het Eerste Aanvullend Protocol van 20 maart 1952 bij het Europees Verdrag (...) (voor) de Rechten van de Mens (...) van 4 november 1950 ».

Artikel 28 van de wet van 30 maart 1994 voert een stelsel in dat bestemd is om de schuldvorderingen van het RIZIV op de laboratoria voor klinische biologie te waarborgen.

Het berooft aldus, doelbewust en met terugwerkende kracht, van het voordeel van reeds gewezen of te wijzen gerechtelijke beslissingen, de bij dat artikel beoogde natuurlijke personen of rechtspersonen, wat een inmenging vormt in de jurisdictionele functie en afbreuk doet aan de essentiële jurisdictionele waarborg die verleend is aan elk rechtssubject om voor de rechtscollages van de rechterlijke macht de regelmatigheid te betwisten van de te zijnen aanzien genomen beslissingen ter uitvoering van een wet die in strijd is met de bepalingen van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Er is daardoor eveneens een inbreuk op de fundamentele principes van de rechtsstaat, van de scheiding der machten, van de gelijkheid van de burgers voor de rechtbanken en gerechtshoven, van de onafhankelijkheid van de rechtbanken, van de rechtszekerheid afgeleid uit de voorzienbaarheid van de rechtsregels en van de gelijkheid van wapens die moet bestaan tussen de partijen in een proces, zonder dat er een verantwoording is ontleend aan het algemeen belang, noch een verband van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het beoogde doel, gesteld dat het legitiem is, om de aan sommige rechtzoekenden voorbehouden discriminerende behandeling te verantwoorden.

« Dankzij die terugwerkende bepaling geniet het RIZIV immers een voordeel dat normaal niet toegankelijk is voor de verzoekende partij terwijl het fundamentele gegeven van het recht op een billijk proces de vereiste is dat ieder van de partijen, zowel de eiser als de verweerder, over voldoende, equivalente en adequate mogelijkheden beschikt om een standpunt in te nemen over de rechts- en feitelijke punten en dat één van de partijen niet benadeeld wordt ten opzichte van de andere. »

De arbeidsgerechten hebben zich reeds in eerste aanleg uitgesproken ten gunste van de laboratoria in het kader van het geschil betreffende de bij de bestreden bepaling beoogde facturen, hetzij door de door de laboratoria geformuleerde voorlopige vragen in te willigen wat de toekenning betreft van betalings- en uitsteltermijnen voor de door het RIZIV gevorderde betalingen, hetzij door te weigeren de laboratoria te veroordelen tot de betaling van de door het RIZIV gevorderde betwiste bedragen.

De laboratoria worden bijgevolg retroactief beroofd van het verworven voordeel van reeds gewezen gerechtelijke beslissingen of van het verwachte voordeel van te wijzen gerechtelijke beslissingen, vermits slechts een definitieve beslissing ten gronde die in kracht van gewijsde is gegaan het voor de laboratoria mogelijk maakt de vrijmaking te verkrijgen, te hunnen gunste, van de bedragen die als waarborg worden ingehouden zelfs indien het RIZIV in elk stadium van de procedure in het ongelijk zou worden gesteld.

Het optreden van de wetgever is slechts te verklaren door de omstandigheid dat een publiekrechtelijke persoon partij is in sommige geschillen; de wetgevende Staat komt aldus de rechtzoekende Staat die in moeilijkheden verkeert in tal van processen te hulp.

A.2. Het tweede middel is afgeleid uit de « schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet *unctis* de artikelen 40 en 144 van de Grondwet, de artikelen 6, § 1, 13 van het Verdrag, en 1 van het Eerste Aanvullend Protocol van 20 maart 1952 bij het Europees Verdrag (...) (voor) de Rechten van de Mens (...) van 4 november 1950 ».

Het RIZIV geniet een absoluut voorrecht van jurisdictie en uitvoering in zoverre de gewone procedureregels, inzonderheid inzake voorlopige uitvoering van de gerechtelijke beslissingen, niet meer toegepast kunnen worden op de betwistingen die betrekking hebben op de rechten en verplichtingen van burgerlijke aard van de bij artikel 28 beoogde natuurlijke personen of rechtspersonen.

Het recht van toegang tot de rechtbanken is geraakt in de substantie ervan zelf : door retroactief op te treden beperkt de wetgever de toegang van de laboratoria tot de arbeidsgerechten, hetzij om de terugbetaling te verkrijgen van de bedragen die gevorderd worden op basis van een wetgeving die in strijd is met de bepalingen van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, hetzij om vanwege de rechtscolleges van de rechterlijke macht de schorsing te verkrijgen van facturen die vastgesteld zijn op basis van dezelfde wetgeving.

De discriminatie die door de laboratoria wordt ondergaan is niet vatbaar voor objectieve en redelijke verantwoording.

A.3. Het derde middel is afgeleid uit de « schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet *uncto* artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol van 20 maart 1952 bij het Europees Verdrag (...) (voor) de Rechten van de Mens (...) van 4 november 1950 ».

De wetgever doet, op retroactieve wijze, afbreuk aan de gelijkheid van de schuldeisers van de laboratoria door het RIZIV in staat te stellen een voorrecht te genieten dat afwijkt van het gemeen recht. In dat verband moet worden opgemerkt dat artikel 1410, § 2, 5°, van het Gerechtelijk Wetboek zoals geïnterpreteerd door het Hof van Cassatie, erin voorziet dat de sommen die ten laste van de ziekte- en invaliditeitsverzekering betaald worden aan de hulpverleners voor geneeskundige verstrekkingen voor rekening van de rechthebbenden, per definitie niet vatbaar zijn voor beslag.

De waarborg die verleend werd aan het RIZIV, dat slechts een gewone schuldeiser is, heeft tot gevolg, in geval van samenloop, de andere schuldeisers van het voordeel te beroven van de voorrechten waarover zij wettelijk beschikken. Die discriminatie is niet vatbaar voor objectieve en redelijke verantwoording.

A.4. Het vierde middel is afgeleid uit de « schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet *uncto* artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol van 20 maart 1952 bij het Europees Verdrag (...) (voor) de Rechten van de Mens (...) van 4 november 1950 ».

De wet berooft op retroactieve wijze de natuurlijke of rechtspersonen, beoogd bij artikel 28, van een schuldvorderingsrecht dat deel uitmaakt van hun vermogen met als doel het risico te vermijden dat de laboratoria niet in staat zijn het opeisbaar passief te bestrijden via hun actief. Er bestaat geen evenredig verband tussen die doelstelling en de door de wetgever genomen maatregel, vermits de laboratoria niet aan de basis liggen en kunnen liggen van de verhoging van de uitgaven voor ambulante klinische biologie, die uitsluitend veroorzaakt

werd door de stijging van de medische voorschriften (cfr. arrest van het Hof nr. 60/94 van 14 juli 1994).

Het door de bestreden bepaling ingevoerde mechanisme heeft geen equivalent in de regeling waaraan de andere hulpverleners zijn onderworpen die betalingen genieten vanwege de verzekeringsinstellingen in het kader van het stelsel van de ziekte- en invaliditeitsverzekering. Er moet ook aan herinnerd worden dat het door de wetgever ingevoerde mechanisme om een begrotingsoverschot te recupereren waarvan hij niet alle gevolgen heeft beheerst, sommige laboratoria ertoe leidt bijna 70 pct. van hun omzet te moeten terugbetalen, waaruit blijkt dat het hoe dan ook voor die laboratoria onmogelijk is, tenzij afbreuk wordt gedaan aan hun bestaan zelf, het hoofd te bieden aan de door het RIZIV gevorderde bedragen middels de honoraria die zij innen voor wettelijk uitgevoerde en getarifeerde prestaties.

Opnieuw is er een discriminatie die niet vatbaar is voor objectieve en redelijke verantwoording.

Verzoekschrift in de zaak met rolnummer 774

A.5. Het enige middel is afgeleid uit de « schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, *juncto* artikel 13, 16 en 144 van de gecoördineerde Grondwet, *juncto* artikel 6 en artikel 13 en 14 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens van 4 november 1950, en artikel 1 van het Protocol nr. 1 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens van 20 maart 1952 ».

A.6. In een eerste onderdeel doet de verzoekende partij gelden dat het door de wetgever nagestreefde doel - de schuldvorderingen van het RIZIV op de laboratoria voor klinische biologie waarborgen in het raam van de procedure tot terugvordering van de overschrijding van de begrotingsenveloppe - geen objectieve en redelijke verantwoording biedt voor de discriminatie die door de bestreden maatregel wordt gecreëerd tussen de laboratoria, enerzijds, en het geheel van de andere rechtssubjecten, anderzijds, aan wie wel degelijk een juris dictionele bescherming wordt geboden om de schuldvorderingen te betwisten, alsmede om de uitvoering te vorderen van gerechtelijke beslissingen waarbij een schorsing van de uitvoerbaarheid van facturen wordt toegestaan. Immers, de niet-betaling door de laboratoria van de voorschotfacturen die het RIZIV opstelde gebeurde telkens krachtens een gerechtelijke beslissing waarbij de uitvoerbaarheid van de betrokken facturen werd opgeschort. Overigens kan er geen sprake zijn van een opstapeling van schulden waardoor werkelijk het risico zou bestaan dat de laboratoria de opeisbare passiva niet met hun activa kunnen betalen. Het RIZIV stelde immers, ter uitvoering van de artikelen 20 tot 22 van de wet van 26 juni 1992, een verzamel factuur op houdende de herfacturatie van alle bedragen die het RIZIV reeds ter uitvoering van de retroactief opgeheven reglementering had gefactureerd. Bovendien hadden de betrokken laboratoria overeenkomstig de bepalingen van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding en de jaarrekening van de ondernemingen voorzieningen aangelegd ten belope van de bedragen van de voorschotfacturen. Ook moet het feit in acht worden genomen dat het RIZIV in zijn hoedanigheid van schuldeiser van bedragen waarvoor het gerechtigd is facturen op te stellen, alle garanties overeenkomstig het gemeen recht geniet waarover elke schuldeiser van een vaststaande, zekere en opeisbare schuldvordering beschikt.

Bij de aangevochten bepaling ontnemt de wetgever een hele categorie burgers een essentiële, voor alle burgers geldende jurisdictionele waarborg, zonder dat die ongelijke behandeling objectief verantwoord is.

A.7. In een tweede onderdeel doet de verzoekende partij gelden dat de aangevochten bepaling de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt, aangezien elke schending van een grondrecht, *in casu* het eigendomsrecht en het recht op vergoeding van een professionele activiteit zoals gegarandeerd door het decreet d'Allarde, en het recht op vrijheid van vereniging meteen ook een schending van het gelijkheidsbeginsel behelst. De bestreden maatregel ontnemt immers de laboratoria voor klinische biologie, gedurende een redelijkerwijze niet op voorhand vast te stellen termijn, het recht om een vergoeding te ontvangen voor regelmatig verleende prestaties.

Nu gebeurt echter de niet-betaling van de voorschotfacturen krachtens een gerechtelijke beslissing; de laboratoria voor klinische biologie stellen, door het verlenen van de betrokken prestaties die ingevolge de bestreden maatregel niet worden gehonoreerd, geen foutieve handeling - de laboratoria worden aldus geraakt in hun bij het decreet d'Allarde gewaarborgde recht vermits een ieder die een professionele activiteit uitoefent het recht heeft hiervoor de op voorhand vastgestelde redelijke vergoeding te ontvangen teneinde hem in staat te stellen de continuïteit van de onderneming te verzekeren en van de werkgelegenheid die de onderneming biedt alsmede om in redelijkheid verantwoorde inkomsten te verwerven uit de gerealiseerde nijverheid en de geleverde

diensten -; de niet-betaling van honoraria voor verleende prestaties zal een nefaste weerslag hebben op de werking van de laboratoria; de aangevochten maatregel verschaft aldus *de facto* aan het RIZIV een voorrecht voor een niet-bevoorrechte schuldvordering waardoor het onderpand van de bevoorrechte schuldeisers dreigt teniet te gaan vanwege een niet-zekere en bij rechtscolleges betwiste schuldvordering.

Memorie van de Ministerraad

A.8. De aangevochten bepaling vertrouwt de Koning de zorg toe de voorwaarden en de bijzondere modaliteiten van uitvoering van de wet te bepalen. De pertinentie van de middelen ontsnapt dus aan de toetsing van het Hof.

Ten aanzien van het eerste middel aangevoerd in de zaken met rolnummers 769 tot 773

A.9. Artikel 28 van de wet van 30 maart 1994 doet geen afbreuk aan de aangevoerde fundamentele principes en ontnemt een categorie van rechtzoekenden niet het voordeel van gewezen of te wijzen gerechtelijke beslissingen. Die beslissingen behouden integendeel geheel hun nut.

De aangevochten norm heeft immers geen betrekking op het bestaan noch op de modaliteiten van betaling van de schuld van de laboratoria ten opzichte van het RIZIV. Zij staat het RIZIV alleen toe over een betalingswaarborg van de schuldvorderingen te beschikken die het geacht wordt te hebben krachtens wettelijke bepalingen waarvan de grondwettigheid door het Hof werd erkend.

Zolang er twijfel blijft bestaan ten aanzien van het bestaan van de schuld, *in casu* zolang een definitieve in kracht van gewijsde gegane gerechtelijke beslissing die ongunstig is voor het RIZIV niet tot stand is gekomen, moet het maatregelen kunnen nemen die zijn schuldvordering beschermen.

De aangevochten norm houdt geen schending in van het gezag van gewijsde van gerechtelijke beslissingen wanneer zij erin voorziet dat de waarborg een einde neemt zodra een in kracht van gewijsde gegane definitieve gerechtelijke beslissing is genomen die ongunstig is voor het RIZIV. De waarborg is dus niet onevenredig ten opzichte van het nagestreefde doel. Hij wijzigt overigens in geen enkel opzicht het recht van de laboratoria en het RIZIV om over voldoende, equivalente en adequate mogelijkheden te beschikken om een standpunt in te nemen over de rechtspunten en de feitelijke punten betreffende de schuld van de laboratoria en de modaliteiten van betaling ervan.

Artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens is slechts toepasselijk op de geschillen betreffende de burgerlijke rechten. De betrekking tussen de laboratoria en de overheid valt onder het publiek recht.

Artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol is evenmin toepasselijk ten deze, vermits artikel 28 van de aangevochten wet slechts in conservatoire maatregelen voorziet en geen goed raakt in de zin van dat artikel.

Ten aanzien van het tweede middel aangevoerd in de zaken met rolnummers 769 tot 773

A.10. De aangevochten norm houdt geen beperking in van het recht van de laboratoria om een beroep in te stellen voor de arbeidsgerechten tegen de beslissing van het RIZIV om de verzekeringsinstellingen te vragen als waarborg bepaalde aan de genoemde laboratoria verschuldigde bedragen in te houden.

Artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij dat Verdrag zijn bovendien niet op onderhavig geschil toepasselijk.

Volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens gaat artikel 13 van dat Verdrag niet zo ver dat het de invoering vereist van een beroep waarbij voor een nationale overheid wetten van een verdragsluitende Staat als zijnde in strijd met het Verdrag kunnen worden aangevochten. De Europese Commissie voor de Rechten van de Mens acht artikel 13 niet toepasselijk op de akten van de wetgevende macht.

Het recht van toegang tot een rechtbank kan tenslotte worden beperkt wanneer het nagestreefde doel

legitiem is en de aangewende middelen in een redelijk verband van evenredigheid. Dat is het geval ten deze. Het Hof zelf bevestigde dit in zijn arrest nr. 5/94 van 20 januari 1994.

Ten aanzien van het derde middel aangevoerd in de zaken met rolnummers 769 tot 773

A.11. De verzoekende partijen zijn niet ontvankelijk in het aanvoeren van dat middel in zoverre uit hun verzoekschrift niet het belang blijkt dat zij erbij zouden hebben het op te werpen.

A.12. De situatie van de andere schuldeisers is niet vergelijkbaar met die van het RIZIV ten opzichte van de bedragen die het aan de verzekeringsinstellingen kan vragen als waarborg in te houden. Het gaat immers om bedragen die het RIZIV toekent als tegemoetkoming van de verzekering geneeskundige verzorging in de gezondheidskosten van de sociaal verzekerden. De schuldeisers worden hun voorrechten niet ontnomen in zoverre artikel 28 niet de eventuele verdeling van de beoogde bedragen regelt.

Overigens stellen de verzoekende partijen ten onrechte dat de aan het RIZIV toegekende waarborg tot gevolg heeft dat de andere schuldeisers het voordeel wordt ontzegd van de voorrechten die zij bezitten krachtens de wet. Immers, artikel 28 regelt niet de eventuele verdeling van de bedragen die op verzoek van het RIZIV door de verzekeringsinstellingen als waarborg worden ingehouden.

Ten aanzien van het vierde middel aangevoerd in de zaken met rolnummers 769 tot 773

A.13. Allereerst moet worden overwogen dat uit de rechtspraak van het Arbitragehof en van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens voortvloeit dat de laboratoria ten deze geen eigendomsrecht genieten. Zelfs indien zij een dergelijk recht zouden genieten, kan een beperking van dat recht worden toegestaan omdat de doelstelling die door de wetgever wordt nagestreefd volkomen legitiem is en de aangewende middelen evenredig zijn met het nagestreefde doel. Het arrest van het Hof nr. 60/94 van 14 juli 1994 kan ten deze niet worden aangevoerd omdat de aangevochten bepaling een heel andere draagwijdte heeft. De laboratoria spelen immers rechtstreeks een rol en hebben een verantwoordelijkheid in het kader van de uitgaven voor klinische biologie en kunnen aan de basis liggen van de stijging van de uitgaven voor ambulante klinische biologie, vermits krachtens artikel 24, § 12, punt 1, van de bijlage bij het koninklijk besluit van 14 september 1984 tot vaststelling van de nomenclatuur van de geneeskundige verstrekkingen inzake verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering de geneesheer-bioloog van een laboratorium voor klinische biologie wijzigingen mag aanrekenen die zijn aangebracht in het oorspronkelijke voorschrift van de behandelende geneesheer.

Ten aanzien van het middel aangevoerd in de zaak met rolnummer 774

A.14. Betreffende het eerste onderdeel van het middel moet, behalve wat reeds werd gezegd, worden vastgesteld dat de vonnissen van de Arbeidsrechtbank van 4 maart 1994 slechts betrekking hebben op de periode van het tweede trimester 1989 tot het vierde trimester 1991. Overigens is het juist dat betalings- en uitsteltermijnen worden verleend voor de betaling van de facturen. De aangevochten bepaling doet echter niets anders dan conservatoire maatregelen mogelijk maken.

Betreffende de opstapeling van de schulden moet worden vastgesteld dat niet alle laboratoria in hun balansen voorzieningen hebben aangelegd en dat de totnogtoe onbetaald gebleven bedragen aanzienlijk zijn en de aangevochten bepaling verantwoordt zoals blijkt uit de parlementaire voorbereiding van de wet.

A.15. Betreffende het tweede onderdeel van het middel is het onjuist te beweren dat de niet-betaling van de facturen volgt op een gerechtelijke beslissing. « De opschorting van de facturen werd gevraagd in kort geding voor de Voorzitter van de Arbeidsrechtbank. Die vordering werd verworpen. Die verwerping werd bevestigd door het Arbeidshof te Brussel (tweede kamer) die uitspraak deed in de Franse taal. In de procedures ten gronde op basis van artikel 19, § 2, van het Gerechtelijk Wetboek veroordelen voorlopige vonnissen tot de betaling van de facturen door betalings- en uitsteltermijnen te verlenen. »

Betreffende het decreet d'Allarde kan men herinneren aan het arrest van het Hof nr. 84/93 van 7 december 1993. De aangevochten bepaling behelst niet de wijze van uitbating van een laboratorium en doet geen afbreuk aan de vrijheid van handel en nijverheid.

Tot slot schendt de aangevochten bepaling op generlei wijze het fundamentele recht van de verzoekende partijen en schendt bijgevolg in geen geval het gelijkheidsbeginsel. Bovendien past de aangevochten bepaling binnen de grenzen van het nagestreefde doel en vormt zij een maatregel tot bewaring van recht die geenszins onevenredig is met het nagestreefde doel.

Memorie van antwoord van de verzoekende partijen in de zaken met rolnummers 769 tot 773

A.16. Ongegrond is de bewering van de Ministerraad dat het Hof onbevoegd zou zijn om over te gaan tot de toetsing van de grondwettigheid van de bestreden bepaling omdat die bepaling de Koning de zorg overlaat uitvoeringsmaatregelen te nemen. Immers, de aangevochten bepaling stelt niet alleen het te bereiken doel vast, maar eveneens het enige middel om het te realiseren. Het Hof is dus bevoegd om te oordelen, gelet op de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, over het onderscheid dat onder rechtzoekenden wordt gemaakt, vermits het ingevoerde verschil in behandeling niet geconditioneerd wordt door of ondergeschikt is aan een optreden van de Koning.

A.17. Bij de toetsing van de evenredigheid van de aangevochten norm zal het Hof het cumulatieve effect in aanmerking moeten nemen dat teweeggebracht wordt door het geheel van de wettelijke en reglementaire bepalingen die sinds verscheidene jaren aangenomen zijn ten aanzien van de sector van de laboratoria voor ambulante klinische biologie. Het zijn trouwens niet die laboratoria die aan de basis liggen van de in de sector vastgestelde begrotingsoverschrijdingen. De enige adequate structurele maatregelen die het mogelijk maken de uitgaven te beperken zijn de maatregelen die genomen worden ten aanzien van de voorschrijvende artsen.

A.18. Betreffende het eerste middel moet allereerst worden opgemerkt dat het niet juist is te stellen dat het evenwicht van de gezondheidszorg in het gedrang zou kunnen worden gebracht indien, wegens hun insolventie, de laboratoria niet de betalingen zouden verrichten van de door het RIZIV gevorderde bedragen. Immers, er is geen oorzakelijk verband tussen de situatie die wil dat de laboratoria hun « schuld » niet konden voldoen binnen de vastgestelde termijn en de vaststelling dat zij dergelijke te betalen bedragen hebben opgestapeld dat er een reële dreiging bestaat dat zij aan hun schuld niet het hoofd kunnen bieden. Dat fenomeen is in realiteit slechts het resultaat van de sinds verscheidene jaren ten aanzien van de laboratoria voor klinische biologie gevoerde politiek. Overigens vertegenwoordigen de voor de periode 1989-1991 van de laboratoria geëiste bedragen slechts een zeer laag percentage van het totaal van de uitgaven voor gezondheidszorg. Ten slotte is het moeilijk aan te nemen dat de bestreden bepaling dringend moest worden aangenomen, vermits geen uitvoeringsmaatregel van de wet totnogtoe door de Koning werd genomen.

De in artikel 6 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens geformuleerde principes zijn ten deze van toepassing omdat het onderhavige geschil onbetwistbaar betrekking heeft op rechten en verplichtingen van burgerlijke aard vermits die kwalificatie erkend wordt zowel ten aanzien van de prestaties van sociale verzekering als van de schadevergoedingsschuldvorderingen die hun oorsprong vinden in de onwettigheid van een reglementering die wettelijke bepalingen retroactief valideerden. De rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens wordt aangevoerd ter ondersteuning van die stelling. Het geschil vertoont immers talrijke aspecten van privaatrecht waaruit blijkt dat het in het geding zijnde recht een recht van burgerlijke aard is : die elementen zijn de persoonlijke, vermogensrechtelijke en subjectieve aard van het opgeëiste recht, namelijk het recht niet beroofd te worden van een gedeelte van wettelijk en regelmatig geïnde honoraria, het aanleunen ervan bij de uitvoering van de prestaties voor klinische biologie die verricht worden in het kader van de privé-betrekking die tot stand komt tussen de hulpverleners en hun patiënten, de affiniteiten die het vertoont met een gemeenrechtelijke verzekering alsmede de negatieve weerslag die teweeggebracht wordt op de burgerlijke activiteit die door de verzoekende partijen wordt uitgeoefend.

Ten overvloede moet worden onderstreept dat, in zoverre het eveneens betrekking heeft op een schadevergoedingsschuldvordering die haar oorsprong vindt in de onwettigheid van een reglementering, het voor de arbeidsgerechten opgeëiste recht reeds om die reden alleen een onbetwistbaar burgerlijk karakter vertoont en onder het contentieux van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de overheid valt.

De bestreden bepaling raakt bovendien een goed in de zin van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. De onwettigheid van de reglementering van vóór de wet van 26 juni 1992, die door de gewone rechtscolleges herhaaldelijk werd vastgesteld, levert een fout op, in de zin van de artikelen 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek. De betaling van de facturen die werden opgesteld

ter uitvoering van die onwettige reglementen doet onmiddellijk een zekere schade ontstaan en opent het recht op schadevergoeding. De aangevochten bepaling heeft tot doel, ten gunste van alleen het RIZIV, de bepalingen te omzeilen van het Gerechtelijk Wetboek die normaliter toepasselijk zijn op alle rechtzoekenden, op elke gewone schuldeiser.

« Door de duur ervan en de totale indisponibiliteit die het teweegbrengt lijkt het door de bestreden bepaling ingevoerde mechanisme meer op een dwangmaatregel die afbreuk kan doen aan het bestaan zelf van de beoogde laboratoria dan op een echte waarborg.

De effecten van dat van het gemeen recht afwijkend mechanisme lijken meer op die van een gedwongen effectieve betaling dan die van een waarborg. »

Er bestaat geen echt verband van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het door de wetgever nagestreefde doel, aangezien de bescherming van het algemeen belang niet gelijkgesteld kan worden met de bescherming van de particuliere belangen van het RIZIV.

A.19. Betreffende het tweede middel organiseert artikel 13 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens niet als zodanig een beroep tegen de handelingen van de wetgevende macht; wanneer dat beroep bestaat - zoals het geval is in het Belgische grondwettelijke bestel -, moet het evenwel de bij het Verdrag vastgestelde waarborgen genieten en met name effectief zijn.

Nu heeft de door het RIZIV ingevoerde waarborg tot gevolg de laboratoria van het genot te beroven van de bedragen die het voorwerp uitmaken van het geschil zolang geen definitieve beslissing die ongunstig is voor het RIZIV wordt gewezen.

Het nadeel dat de laboratoria lijden door het feit dat de continuïteit zelf van hun activiteit in het gedrang wordt gebracht is niet evenredig met het nadeel dat het RIZIV zou lijden indien de waarborg eraan zou worden onttrokken.

De bij de aangevochten bepalingen in het leven geroepen discriminatie komt voort uit het feit dat het RIZIV gemachtigd is te zijnen voordele gedurende talrijke jaren de bedragen te blokkeren die het voorwerp uitmaken van het geschil. De laboratoria, die hun voornaamste middelen verliezen, kunnen dan ook snel tot een faillissement worden gebracht terwijl de, na verscheidene jaren van procedure, gewezen gerechtelijke beslissing uiteindelijk voor hen gunstig zou kunnen zijn. Een effectief beroep moet echter nuttig en doeltreffend zijn.

« Opdat het recht van toegang tot een rechtbank in acht wordt genomen is het niet voldoende dat een natuurlijke persoon of rechtspersoon een rechtbank kan adieren, ook moet de graad van toegang die verschaft wordt door de nationale wetgeving volstaan om dat recht te verzekeren in normale en redelijke omstandigheden, gelet op het beginsel van voorrang van het recht in een democratische maatschappij. »

A.20. Betreffende het derde middel moet allereerst worden gepreciseerd dat zodra het belang om in rechte te treden van de verzoekende partijen vaststaat, hun belang om een middel van ongrondwettigheid van de norm op te werpen eveneens vaststaat. Hoe dan ook hebben de verzoekende partijen belang erbij een schending van de gelijkheid tussen de verschillende schuldeisers van een laboratorium aan te voeren, vermits zij zelf schuldeiser kunnen zijn van een ander laboratorium, bijvoorbeeld omdat zij aan dat laboratorium analyses in onderaanneming toevertrouwen, zoals in de mogelijkheid daartoe is voorzien door het koninklijk besluit van 24 september 1992.

Daaruit vloeit trouwens voort dat de tegenpartij ongegrond stelt dat de andere schuldeisers van een laboratorium zich niet in een vergelijkbare situatie zouden bevinden als het RIZIV.

« Een laboratorium voor klinische biologie kan kennelijk schuldeiser zijn van een ander laboratorium voor schuldvorderingen die van dezelfde aard zijn als die welke door het RIZIV worden opgeëist. Indien de door de tegenpartij naar voor gebrachte verantwoording in aanmerking zou moeten worden genomen, *quod non*, zou de inachtneming van de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie willen dat dat laboratorium op zijn minst dezelfde waarborgen kan genieten als die welke door de bestreden bepaling aan het RIZIV zijn toegekend. »

Ten slotte moet worden vastgesteld dat de bedoeling van de auteurs van de aangevochten bepaling duidelijk erin bestond op absolute wijze de rechten van het RIZIV te waarborgen, en dit zelfs in geval van faillissement van het laboratorium. De andere schuldeisers van de laboratoria verliezen aldus al hun voorrechten

op de gewaarborgde bedragen die geen deel meer uitmaken van het gemeenschappelijke onderpand van de schuldeisers. « Pas vanaf het ogenblik waarop de tegemoetkoming van de ziekte- en invaliditeitsverzekering aan de laboratoria gestort wordt valt zij onder het gemeenschappelijke onderpand van de schuldeisers en verliest zij haar attributen (niet-overdraagbaarheid en niet-vatbaarheid voor beslag). »

A.21. Betreffende het vierde middel moet allereerst eraan worden herinnerd dat de schuldvordering die de laboratoria voor klinische biologie bezitten tegen het RIZIV beschouwd moet worden als een goed in de zin van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en niet met een invaliditeitsrente kan worden vergeleken. De laboratoria bezitten immers echt op elk ogenblik « een schuldvordering die voldoende vaststaat om opeisbaar te zijn. » Het arrest van het Hof nr. 60/94 van 14 juli 1994 wordt in herinnering gebracht, alsmede het totale gebrek van enige verantwoordelijkheid van de laboratoria voor klinische biologie in enige overconsumptie van de geneeskundige verzorging. Opnieuw wordt gepreciseerd dat de enige maatregelen die adequaat zijn om de medische overconsumptie te bestrijden de maatregelen zijn die tegen de voorschrijvende artsen worden genomen.

Het feit dat een arts-bioloog het originele voorschrift van de behandelende arts kan wijzigen moet genuanceerd worden door de volgende tegenwerpingen : de tegenpartij blijft in gebreke de minste statistiek voor te leggen die het mogelijk maakt aan te tonen dat die mogelijkheid gebruikt wordt en tot overconsumptie leidt; die mogelijkheid kan slechts worden gebruikt voor zover er een medische verantwoording is op basis van objectieve en individuele gegevens, voor zover die verantwoording vermeld is bij de vraag om analyses en voor zover de verrichte analyses vergezeld gaan van een vermelding «prestatie gevraagd door de arts-bioloog ». Indien de bepaling van artikel 24, § 12, van de bijlage bij het koninklijk besluit van 14 september 1984 het effectief mogelijk zou maken een ondoordachte stijging van de uitgaven voor klinische biologie teweeg te brengen, moet men zich erover verbazen dat zij werd gewijzigd maar niet opgeheven bij het koninklijk besluit van 9 december 1994.

Memorie van antwoord van de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 774

A.22. Het is niet juist voor te houden dat de grondwettigheid van de wettelijke bepalingen waarop het RIZIV steunt om aanspraak te maken op zijn recht van schuldvordering op de laboratoria buiten kijf staat, ingevolge de arresten van het Hof van 7 december 1993 en van 20 januari 1994. De grondwettigheidstoetsing die door het Hof wordt uitgeoefend is immers een toetsing die beperkt is tot de inachtneming van de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet. Het Hof vermocht zich niet uit te spreken over de overeenstemming van de wettelijke bepalingen met andere bepalingen van de Grondwet of met bepalingen van internationale verdragen zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Het is dus mogelijk dat de gewone rechtbanken van oordeel zijn dat het RIZIV niet beschikt over een vaststaande, zekere en opeisbare schuldvordering ten aanzien van de laboratoria. De aangevochten bepaling heeft dus als automatisch gevolg *de facto* te beletten dat die gerechtelijke beslissingen uitvoerbaar zijn.

Indien het RIZIV een beroep doet op artikel 28 dreigen de betrokken laboratoria in de onmogelijkheid te worden gesteld de modaliteiten van terugbetaling die hun eventueel door de rechtbank werden opgelegd in acht te nemen en dreigen zij ook geconfronteerd te worden met dusdanige liquiditeitsproblemen dat het voortbestaan van het laboratorium wordt bedreigd. Noch de memorie van toelichting, noch de memorie van antwoord van de verwerende partij echter biedt een verantwoording of verduidelijking nopens de absolute noodzaak om met schending van de regels betreffende de gewone rechtbanken en de regels van gemeen recht maatregelen tot bewaring van recht mogelijk te maken. Om te bepalen of artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens ten deze toepasselijk is moet niet de vraag in overweging worden genomen of het RIZIV al dan niet deel uitmaakt van het openbaar gezag, aangezien alleen de aard van de betwisting relevant is. Die betwisting betreft private rechten en plichten die voortvloeien uit de ziekte- en invaliditeitswet en die krachtens die wet tot de uitsluitende bevoegdheid behoren van de arbeidsgerechten. Die stelling wordt bevestigd door het advies van de auditeur bij de Arbeidsrechtbank te Brussel van 15 januari 1995.

De door de Ministerraad betreffende artikel 13 van dat Verdrag aangevoerde rechtspraak is evenmin relevant, omdat de door de laboratoria voor de arbeidsgerechten en de Raad van State ingestelde vorderingen geen betrekking hebben op een wetgevende akte, doch wel op uitvoeringsmaatregelen genomen door het RIZIV krachtens artikel 61 van de ziekte- en invaliditeitswet.

Ten slotte moet het feit in overweging worden genomen dat de bedragen die verschuldigd zijn aan de laboratoria, hoewel zij afkomstig zijn uit de begroting van de sociale zekerheid, niets anders zijn dan de tegenprestatie voor de door de laboratoria geleverde verstrekkingen welke in het kader van de derde-betalersregeling niet aan de begunstigen worden gefactureerd, doch rechtstreeks aan de sociale verzekeringsinstellingen. Naar de aard van de door het RIZIV op die grond te betalen bedragen - dit is het enige relevante criterium ter zake - bestaat er geen enkele verantwoording voor de door de bestreden bepaling ingevoerde inbreuk op de gelijkheid van de schuldeisers.

A.23. Betreffende het tweede onderdeel van het enige middel moet er allereerst aan worden herinnerd dat de door de verzoekende partij aangevoerde arresten de Nederlandstalige arresten zijn van het Arbeidshof te Brussel van 20 juli 1993 waarbij de vorderingen tot schorsing van de verzamelfactuur werden ingewilligd. Ook moet men weten dat de weigering van betaling door het RIZIV van de prestaties die verricht worden door de laboratoria onvermijdelijk de werking van de laboratoria verhindert of minstens ernstig verstoort vermits zij die inkomsten nodig hebben om hun infrastructuur te onderhouden, om zich opnieuw te bevoorraden en om hun personeel te betalen.

Die laboratoria kunnen echter een eigendomsrecht op die bedragen laten gelden. Ten onrechte worden de

arresten van het Hof van 7 december 1993 en van 20 januari 1994 aangevoerd want in die arresten was het bedrag van de door het RIZIV te betalen vergoeding in het geding terwijl de onderhavige problematiek het recht op de tegenprestatie betreft. Dat recht op tegenprestatie behoort onbetwistbaar tot het vermogen van de laboratoria ingevolge de uitvoering van de prestatie voor klinische biologie en de facturatie van die prestatie aan de instellingen van sociale zekerheid in het kader van de derde-betalersregeling. Dat eigendomsrecht van de laboratoria wordt trouwens bevestigd bij een arrest van het Hof nr. 60/94 van 14 juli 1994 waarin het Hof aanvaardt dat die vergoeding « honoraria » betreft en het Hof het onredelijk en onaanvaardbaar acht dat de wettelijke bepaling de mogelijkheid in zich houdt dat de laboratoria niet zouden worden vergoed voor uitgevoerde prestaties.

De analyse van dat arrest door de Ministerraad is strijdig met de bewoordingen van het arrest. Het is evenmin juist te stellen dat de laboratoria voor klinische biologie een verantwoordelijkheid hebben in de uitgaven voor klinische biologie, vermits zij uitsluitend handelen ter uitvoering van door de artsen geformuleerde vragen. Alleen in uitzonderlijke omstandigheden en volgens een opgelegde procedure kan de arts-bioloog aanvullende onderzoeken vragen die niet de minste invloed mogen hebben op de evolutie van de uitgaven voor klinische biologie. Vermits er een inbreuk is op het eigendomsrecht is er eveneens schending van het beginsel van de vrijheid van handel en nijverheid. De discriminerende aard van de maatregel in dat verband ligt voor de hand wanneer men de concrete gevolgen van die maatregel in overweging neemt : het laboratorium zal vanwege een betwiste schuldvordering van het RIZIV, waarvan het vaststaande, zekere en opeisbare karakter nog niet werd vastgesteld door de rechtbank, geen vergoeding ontvangen voor geleverde en gefactureerde prestaties van klinische biologie.

Ten slotte moet worden opgemerkt dat de door de Ministerraad aangevoerde rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens irrelevant is, omdat een invaliditeitsrente niet vergeleken kan worden met de vergoedingen die de laboratoria ontvangen als tegenprestatie voor de verstrekkingen van klinische biologie die zij hebben verricht.

- B -

Ten aanzien van de bestreden bepaling

B.1. Artikel 34*undecies bis* van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering - thans artikel 61 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 - bepaalt dat de laboratoria aan het RIZIV een *ristorno* verschuldigd zijn, wanneer de uitgaven voor klinische biologie voor een bepaald dienstjaar het voor dat dienstjaar vastgestelde globale budget met ten minste 2 pct. overstijgen. De laboratoria moeten op dat *ristorno* trimestriële voorschotten betalen. De Dienst voor geneeskundige verzorging stelt het betrokken laboratorium bij aangetekende brief in kennis van de als trimestrieel voorschot verschuldigde bedragen. Het trimestriële voorschot is betaalbaar binnen dertig dagen na kennisgeving aan het betrokken laboratorium. Bij het verstrijken van die termijn is het laboratorium van rechtswege in gebreke gesteld voor de betaling van de nog verschuldigde sommen. Bij wanbetaling is een verwijlinterest van 12 pct. verschuldigd.

Een analoge regeling is van toepassing wanneer een debetsaldo bestaat na verrekening van de gestorte trimestriële voorschotten.

De bestreden bepaling van artikel 28 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen voorziet in bijkomende maatregelen.

Paragraaf 6, derde lid, en paragraaf 7, vierde lid, van artikel 61 van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 worden aangevuld als volgt :

« Eveneens in dat geval houden de verzekeringsinstellingen, op vraag van de Dienst, als waarborg, tot een beloop van de verschuldigde sommen, totaal of gedeeltelijk de bedragen van de tegemoetkomingen van de verzekering voor geneeskundige verzorging in die verschuldigd zijn voor de verstrekkingen verleend in de schuldplichtige laboratoria en zulks tot op de dag van de kennisgeving aan voormeld Rijksinstituut van een voor het Rijksinstituut ongunstige definitieve in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing over de zaak zelf betreffende die bedragen. De Koning bepaalt de voorwaarden en de nadere regelen voor de uitvoering van deze bepaling en met name die volgens welke de rechthebbenden van de verzekering voor geneeskundige verzorging in kennis worden gesteld van de hiervoor vermelde maatregel. Deze inhoudingen slaan op de bedragen die verschuldigd zijn voor prestaties die uitgevoerd zijn in de periode vanaf 1 april 1989 tot 31 december 1990. »

Tevens worden paragraaf 15, derde lid, en paragraaf 16, vierde lid, van hetzelfde artikel aangevuld als volgt :

« Eveneens in dat geval houden de verzekeringsinstellingen, op vraag van de Dienst, als waarborg, tot een beloop van de verschuldigde sommen, totaal of gedeeltelijk de bedragen van de tegemoetkomingen van de verzekering voor geneeskundige verzorging in die verschuldigd zijn voor de verstrekkingen verleend in de schuldplichtige laboratoria, en zulks tot op de dag van de kennisgeving aan voormeld Rijksinstituut van een voor het Rijksinstituut ongunstige definitieve in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing over de zaak zelf betreffende die bedragen. De Koning bepaalt de voorwaarden en de nadere regelen voor de uitvoering van deze bepaling en met name die volgens welke de rechthebbenden van de verzekering voor geneeskundige verzorging in kennis worden gesteld van de hiervoor vermelde maatregel. Deze inhoudingen slaan op de bedragen die verschuldigd zijn voor prestaties uitgevoerd vanaf 1 januari 1991. »

Ten aanzien van het eerste en tweede middel in de zaken met rolnummers 769 tot 773 en ten aanzien van het eerste onderdeel van het enige middel in de zaak met rolnummer 774

B.2. De middelen zijn afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet gelezen in samenhang met de artikelen 13, 16, 40 en 144 van de Grondwet, de artikelen 6, 13 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij dat Verdrag.

In essentie wordt in die middelen aangevoerd dat de bestreden bepalingen ertoe leiden dat aan een bepaalde categorie van rechtzoekenden - ten deze de bedoelde laboratoria - het daadwerkelijke voordeel van reeds gewezen of nog te wijzen gerechtelijke beslissingen wordt ontnomen.

B.3. De bestreden bepalingen maken het de Dienst voor geneeskundige verzorging van het RIZIV mogelijk de verzekeringsinstellingen de verplichting op te leggen, de bedragen die ze aan de laboratoria verschuldigd zijn voor de door laatstgenoemde verstrekte prestaties in te houden als waarborg voor de bedragen die de laboratoria aan het RIZIV moeten terugbetalen, en zulks tot op de dag van de kennisgeving aan voormeld Rijksinstituut van een voor het Rijksinstituut ongunstige definitieve in kracht van gewijsde gegane gerechtelijke beslissing over de zaak zelf, betreffende die bedragen.

B.4. Die bepalingen kunnen enkel zo worden geïnterpreteerd dat zij toestaan dat de inhouding gebeurt, zelfs al zouden de laboratoria bij de arbeidsgerechten vorderingen hebben ingesteld of nog instellen waarin de aan het RIZIV te betalen bedragen worden betwist of terwijl bij gerechtelijke beslissingen die nog niet in kracht van gewijsde zijn gegaan, zou zijn beslist een factuur te vernietigen, de opeisbaarheid ervan op te schorten of voor de gevorderde betaling uitstel te verlenen.

B.5. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt de bedoeling dat de schuldvorderingen van het RIZIV op de laboratoria voor klinische biologie moeten worden gewaarborgd in het raam van de procedure tot terugvordering van de overschrijding van de begrotingsenveloppe die sinds 1 april 1989 ter zake werd ingevoerd, omdat « de betrokken laboratoria (...), door zich niet binnen de vastgestelde termijn van hun schulden te kwijten, zulke hoge te betalen bedragen (hebben) opeengestapeld dat werkelijk het risico bestaat dat ze de eisbare passiva niet met hun activa kunnen betalen ». Uit diezelfde parlementaire voorbereiding blijkt overigens dat, hoewel de verzekeringsinstellingen tot inhouding verplicht zijn, het RIZIV rekening kan houden met bijzondere omstandigheden die zich kunnen voordoen of met het algemeen belang. Bovendien wordt gepreciseerd dat wanneer een voor het RIZIV ongunstige rechterlijke beslissing wordt genomen, de

ingehouden bedragen, vermeerderd met de wettelijke intrest, aan de laboratoria worden terugbetaald (*Gedr. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 980/1, pp. 27 en 28, p. 216 (advies van de Raad van State), en nr. 980-2, p. 58).

B.6. De bestreden bepalingen leiden ertoe dat de uitoefening van de discretionaire bevoegdheid door een bestuursoverheid en de daaruit voortvloeiende bestuurshandeling - de « vraag » van de Dienst voor geneeskundige verzorging aan de verzekeringsinstellingen om bepaalde bedragen in te houden, «vraag » die een verplichting voor die verzekeringsinstellingen inhoudt en dus een bestuurshandeling met belangrijke rechtsgevolgen is - op zijn minst tijdelijk buiten elk daadwerkelijk juridictioneel toezicht worden gehouden.

Hieruit volgt dat de categorie van personen waarop die bepalingen toepasselijk zijn verschillend wordt behandeld ten opzichte van de andere rechtzoekenden.

B.7. Het staat aan de wetgever te beoordelen of aan het RIZIV dient te worden toegestaan zich te beschermen tegen de insolventie van sommige van zijn schuldenaars. Het Hof moet evenwel onderzoeken of de maatregelen die door de wetgever worden toegestaan, niet discriminerend zijn.

B.8. Om de in B.5 vermelde redenen bestaat er tussen de betrokken laboratoria voor klinische biologie en de andere categorieën van rechtzoekenden een objectief verschil : teneinde de begroting bestemd voor de prestaties van klinische biologie binnen de voorgeschreven perken te houden, heeft de wetgever een systeem georganiseerd om de door het RIZIV boven dat budget betaalde bedragen terug te vorderen. In overeenstemming met een dergelijke doelstelling kunnen maatregelen worden genomen waardoor kan worden vermeden dat het RIZIV zijn schuldvorderingen niet zou kunnen verhalen op insolvent geworden schuldenaars.

B.9. De bestreden bepalingen organiseren echter een bijzondere vorm van bewarend beslag onder derden die een wezenlijke afwijking betekent van het gemeen recht inzake beslag. Het Gerechtelijk Wetboek bevat bepalingen die het iedere schuldeiser mogelijk maken zich tegen de insolventie van zijn schuldenaar te beschermen, met name door over te gaan tot de bewarende beslagen die bij de artikelen 1413 en volgende worden georganiseerd, onder voorbehoud van het probleem dat bepaalde schuldvorderingen niet vatbaar zijn voor beslag, wat in B.12 tot B.17 zal worden onderzocht.

B.10. Door het gemeen recht inzake beslag, dat in alle gevallen een jurisdictionele toetsing waarborgt, te vervangen door een algemene maatregel die afwijkt van sommige aspecten van het gezag van gewijsde van de beslissingen van de rechtbanken en die, zonder dat in een daadwerkelijke jurisdictionele toetsing is voorzien, kan worden toegepast « op vraag van de Dienst », heeft de wetgever een maatregel genomen die, op discriminerende wijze, afbreuk doet aan het recht dat aan een ieder is toegekend om iedere vordering tot betaling door hem of tegen hem gesteld en ieder beslag dat hem wordt opgelegd, aan een daadwerkelijk jurisdictioneel toezicht te onderwerpen.

B.11. In de eerste zin van de twee bepalingen vermeld in B.1, dienen de woorden « en zulks tot op de dag van de kennisgeving aan voormeld Rijksinstituut van een voor het Rijksinstituut ongunstige definitieve in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing over de zaak zelf betreffende de bedragen », te worden vernietigd.

Ten aanzien van het derde en vierde middel in de zaken met rolnummers 769 tot 773 en ten aanzien van het tweede onderdeel van het enige middel in de zaak met rolnummer 774

B.12. Uit de in B.11 gepreciseerde gedeeltelijke vernietiging vloeit voort dat de eerste zin van de bestreden bepalingen als volgt wordt gelezen :

« Eveneens in dat geval houden de verzekeringsinstellingen, op vraag van de Dienst, als waarborg, tot een beloop van de verschuldigde sommen, totaal of gedeeltelijk de bedragen van de tegemoetkomingen van de verzekering voor geneeskundige verzorging in die verschuldigd zijn voor de verstrekkingen verleend in de schuldplichtige laboratoria. »

Ook dient te worden nagegaan of die bepaling niet op discriminerende wijze afbreuk doet aan de gelijkheid van de schuldeisers van de laboratoria, het recht op eigendom van die laboratoria, het recht op vergoeding van een professionele activiteit en de vrijheid van vereniging.

B.13. Door het RIZIV toe te staan aan de verzekeringsinstellingen de verplichting op te leggen om de bedragen in te houden die ze aan de laboratoria verschuldigd zijn, als waarborg voor de door de laboratoria aan het RIZIV verschuldigde bedragen, neemt de wetgever een maatregel met een

dubbele draagwijdte.

Enerzijds, organiseert hij een bijzondere vorm van bewarend beslag onder derden die buiten de in de artikelen 1445 tot 1460 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde formaliteiten valt. Anderzijds, wijkt de wetgever af van artikel 1410, § 2, 5°, van het Gerechtelijk Wetboek, volgens hetwelk, in de interpretatie die het Hof van Cassatie in zijn arresten van 26 januari 1987 en 15 maart 1990 eraan heeft gegeven, de door de verzekeringsinstellingen aan de laboratoria verschuldigde bedragen niet vatbaar zijn voor beslag.

De wetgever voert aldus een dubbel verschil in behandeling in : enerzijds, tussen de personen die een laboratorium voor klinische biologie uitbaten en de andere personen, wier schuldvorderingen enkel kunnen worden ingehouden met inachtneming van de in de artikelen 1445 tot 1460 van het Gerechtelijk Wetboek opgelegde vormvoorschriften; anderzijds, tussen de laboratoria voor klinische biologie en de andere schuldeisers van bedragen die verschuldigd zijn voor geneeskundige verstrekkingen, beschermd bij artikel 1410, § 2, 5°, van het Gerechtelijk Wetboek.

B.14. Tussen de laboratoria voor klinische biologie en de twee bovengenoemde categorieën van personen bestaat echter een objectief verschil : sommige laboratoria zijn aan het RIZIV belangrijke bedragen verschuldigd. De wetgever vermag, zonder een discriminatie in het leven te roepen, het RIZIV te beschermen tegen het risico van insolventie van de laboratoria door in de in B.13 beschreven zin van het gemeen recht af te wijken.

B.15. Dergelijke maatregelen zouden buitensporig zijn indien zij de laboratoria zonder verweer lieten tegen willekeurige inhoudingen. Uit de in B.11 besliste gedeeltelijke vernietiging blijkt echter dat de laboratoria de inhouding die ze ondergaan in rechte zullen kunnen betwisten en dat aan de beslissing die te hunnen gunste zou worden gewezen niet het gezag van gewijsde zal worden ontzegd dat, krachtens artikel 23 van het Gerechtelijk Wetboek, vanaf de uitspraak ervan daaraan verbonden is.

B.16. Aangezien de bestreden bepalingen bewarende maatregelen blijken te organiseren die redelijkerwijze verantwoord zijn en vatbaar zijn voor rechterlijke toetsing, wijken zij niet af van de gelijkheid van de schuldeisers van de laboratoria, voeren zij geen enkele onteigening in, belemmeren zij niet op buitensporige wijze de vrijheid van handel en nijverheid van diegenen die een laboratorium

uitbaten en leggen zij hun vrijheid van vereniging geen enkele beperking op. Zij doen bijgevolg geen afbreuk aan de rechten en vrijheden die bij de in de middelen aangevoerde bepalingen worden gewaarborgd.

B.17. De middelen zijn niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

- vernietigt, in artikel 28, 1° en 2°, van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen en dienvolgens in artikel 61, § 6, derde lid, en in artikel 61, § 7, vierde lid, alsook in artikel 61, § 15, derde lid, en in artikel 61, § 16, vierde lid, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, de woorden « en zulks tot op de dag van de kennisgeving aan voormeld Rijksinstituut van een voor het Rijksinstituut ongunstige definitieve in kracht van gewijsde getreden gerechtelijke beslissing over de zaak zelf betreffende die bedragen »;

- verwerpt de beroepen voor het overige.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 14 december 1995.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior